

UNIVERSITEIT TWENTE

De Invloed van Social Network Sites op de Identiteitsontwikkeling van Jongvolwassenen

---

Marian Surmann

Gedragwetenschappen/ PGT

Begeleider:

Dr. Gerben Westerhof

Prof. Dr. Ernst Bohlmeijer

2 Juli 2012

Inhoud

1. Inleiding.....	2
1.1. <i>Theorieën over identiteitsontwikkeling</i>	3
1.2. <i>“Social Network Sites” in de sociale wetenschap</i>	6
1.3. <i>Doel van de studie en hypotheses</i>	8
2. Methoden.....	10
2.1. <i>Respondenten</i>	10
2.2. <i>Procedure</i>	11
2.3. <i>Meetinstrumenten</i>	11
2.4. <i>Analyses</i>	13
3. Resultaten	14
3.1. <i>Indeling in Identiteitsstadia</i>	14
3.2. <i>SNS Gebruik</i>	16
3.3. <i>Verschillen tussen identiteitsstadia qua SNS gebruik</i>	18
3.4. <i>Leeftijdsverschillen in SNS gebruik</i>	21
3.5. <i>Geslachtsverschillen in SNS gebruik</i>	21
4. Discussie.....	23
Referenties	26

Abstract

“Social Network Sites” (SNS) zoals Facebook zijn als nieuwe sociale “online” omgeving in de opkomst. Omdat de sociale omgeving een belangrijke rol bij het ontwikkelen van een volwassen identiteit speelt (Stern, 2004), onderzoek ik de invloed van SNS op de identiteitsontwikkeling van jongvolwassenen. Doel van de studie is om een uitspraak te maken of er samenhang bestaat tussen identiteitsontwikkeling en SNS gebruik. Ik kijk daarbij vooral of gebruikers in verschillende stadia van de identiteitsontwikkeling Facebook op verschillende manieren gebruiken. 67 respondenten, grotendeels psychologiestudenten, vulden vragenlijsten over hun SNS gebruik en identiteitsontwikkeling in. Uit de resultaten komt naar voren dat Facebook een belangrijke sociale omgeving is omdat respondenten zich meerdere keren per dag inloggen en gemiddeld 11.2 uren per week op Facebook besteden. De respondenten publiceren informatie op Facebook om hun identiteit uit te drukken. Er wordt echter geen relatie tussen identiteitsontwikkeling en SNS gebruik gevonden. Respondenten in verschillende identiteitsstadia blijken Facebook op dezelfde manier te gebruiken. Er komen wel trends naar voren dat gebruikers in het foreclosure hun profiel op Facebook vaker aanpassen en dat identity achievers frequentier actief op Facebook zijn. In de discussie wordt dieper ingegaan op de paradox dat Facebook een weergave van identiteit is, maar niet de identiteitsontwikkeling weerspiegelt. Beperkingen en ideeën voor vervolgonderzoek worden hier ook besproken.

1. Inleiding

Sinds het begin van de 21ste eeuw zijn *Social Network Sites (SNS)* als een nieuwe sociale omgeving in de opkomst. De bekendste SNS is Facebook. Van Facebook zijn de bezoekers sterk toegenomen. In april 2009 telde Facebook 200 miljoen actieve gebruikers, in mei 2012 waren het al 900 miljoen (Facebook, 2012). Dit is bijna een zesde van de aardbevolking. Op Facebook vinden sociale interacties plaats middels het sturen van berichten, prikbordberichten en reacties op prikbordberichten. Volgens McAdams (2008) spelen sociale interacties een cruciale rol bij het ontwikkelen van *identiteit*. Mijn studie houdt zich bezig met de relatie tussen *Facebook gebruik* en *identiteitsontwikkeling*.

Zowel het Nederlandse woordenboek Van Dale (2012) als het Engelse woordenboek Cambridge (2012) definiëren identiteit als dat wat eigen aan een persoon is. De definities uit het woordenboek zijn vooral voor de sociale wetenschap ontoereikend (Fearon, 1999). Fearon's idee

is dat identiteit een tweezijdig sociaal construct is. Hij maakt onderscheid tussen persoonlijke en sociale identiteit. Het persoonlijke construct bevat een aantal meer of minder veranderbare eigenschappen die kunnen leiden tot zelfrespect. Het sociale construct houdt in dat de persoon sociale rollen vervult en bij bepaalde groepen hoort: de persoon plaatst zich in een sociale context.

1.1.Theorieën over identiteitsontwikkeling

In de *ego-development theorie* van Erikson (1956) komt ook het construct identiteit aan de orde: Erikson stelt in zijn theorie dat de mens tijdens zijn leven acht ontwikkelingsstadia doorloopt. In elk stadium moet een conflict worden opgelost om naar het volgende stadium te komen. De theorie gaat van een progressief verloop uit waarbij achteruitgang (regressie) alleen onder bijzondere levensomstandigheden plaats vindt. Een hoger stadium pleit voor een hogere mate aan ego-development. Het construct identiteit komt in het vijfde stadium aan de orde. Hierin staat het conflict tussen *identity achievement vs. role diffusion* centraal. Meestal zitten adolescenten en jonge volwassenen in dit stadium. Ze zijn op zoek naar antwoorden op de vragen “Wie ben ik?” en “Hoe pas ik in de wereld van de volwassenen?” (McAdams, 2008). Adolescenten zitten op dit moment in een belangrijke fase van biologische, cognitieve en sociale ontwikkelingen. Ze zijn in de puberteit, kunnen voor het eerst abstract denken (“What would have been?”) en anderen verwachten dat de adolescenten beslissingen nemen over wat in hun leven centraal staat. Bij deze beslissingen helpen vooral vrienden en ouders. Stern (2004) beschrijft het als volgt:

Historically, friends and family have played fundamental roles in assisting adolescents' identity formation (Erikson, 1968). These significant others serve as sounding boards for identity experimentation, indicating through their responses both what identity seekers should continue to do and what they ought not to do. Without such feedback, adolescents would fail to receive adequate confirmation for appropriate roles and behaviors. (Stern, 2004, p. 220)

De theorie van Erikson (1956) stelt dat het ontwikkelen van een identiteit twee processen omvat: *exploration* en *commitment*. Exploration houdt in dat de adolescenten naar alternatieve waarden kijken anders dan die van de ouders en zich afvragen wat voor hen van belang is. Tijdens commitment maken ze keuzes die ze belangrijk achten. Hierbij worden de vragen uit de

exploratie fase opgelost. Op basis van het al dan niet slagen van de twee processen heeft Marcia (1966) vier *identiteitsstadia* geïdentificeerd: *identity achievement*, *foreclosure*, *moratorium* en *role diffusion*. Identity achievers hebben beide processen succesvol afgerond: naast het kijken naar alternatieve waarden hebben ze keuzes gemaakt waarmee ze zich verbonden voelen. Adolescenten in het moratorium zijn nog aan het exploreren en hebben nog geen keuzes gemaakt. Mensen die keuzes gemaakt hebben zonder alternatieven te zoeken en te evalueren worden foreclosed genoemd: Ze nemen waarden van hun ouders over zonder de waarden te evalueren. Role diffusion staat voor adolescenten die noch naar alternatieven hebben gekeken noch keuzes hebben gemaakt. Verder stelt Erikson dat ook hier een *progressief* verloop plaatsvindt. Adolescenten ontwikkelen van role diffusion tot identity achievement waarbij niet iedereen het laatste bereikt. Erikson beweerde dat vooral tijdens de studie een psychosociale ontwikkeling plaatsvindt die onafhankelijk van geboortjaar en levensomstandigheden is.

Deze veronderstelling werd getoetst door Zuschlag en Whitbourne (1993) in een longitudinale studie waarin ze drie cohorts met elkaar vergeleken. De cohortstudies vonden plaats in 1966, 1976-1977 en 1988-1989. De mate van psychosociale ontwikkeling werd gemeten door de afname van de Inventory of Psychosocial Development (IPD) waaraan nog twee subschalen toegevoegd werden op basis van schalen die beschreven worden door Walaskay et. al (1983-1984). De IPD mat de eerste zes stadia van Erikson en de toegevoegde schalen de laatste twee. Uit de studie kwam overtuigend bewijs naar voren voor de veronderstelling van Erikson dat vooral tijdens de studie een psychosociale ontwikkeling plaatsvindt die onafhankelijk van geboortjaar en levensomstandigheden is: Vierdejaarsstudenten scoorden significant hoger dan jongerejaarsstudenten in alle stadia behalve 2 en 4. Ook scoorden vrouwelijke studenten in alle stadia hoger dan mannelijke studenten behalve stadia 1 en 2.

Op de theorie van Erikson werd kritiek geleverd omdat deze theorie de identiteitsontwikkeling als progressief proces ziet (Crocetti, Rubini, Luycks, & Meeus, 2007; Luyckx, Goossens, & Soenens, 2006; Meeus, Van de Schoot, Keijsers Schwartz, & Branje, 2010; Crocetti, Rubini, & Meeus, 2008). De critici beschouwen de ontwikkeling van identiteit meer als een *iteratief* proces dat steeds weer wordt doorlopen. Crocetti, Rubini en Meeus (2008) breidden het twee-factoren model van Erikson uit door het aan te vullen met een derde proces: *reconsideration of commitment*. Dit houdt in dat na evaluatie van bestaande commitments nieuwe alternatieven worden overwogen. Het begrip exploration werd ook uitgebreid en

exploration in-depth genoemd. Daarbij ligt het accent op het reëvalueren van gemaakte commitments. Men “verdiept” zich in de gemaakte keuzes. Het kijken naar alternatieven en het evalueren van gemaakte keuzes wordt als een iteratief proces gezien. Uit deze uitbreiding ontstond het *Three-factor Model of Identity*. Hiervoor ontwikkelde Meeus (2001) een nieuwe self-report vragenlijst (Utrecht-Management of Identity Commitments Scale (U-MICS)) om duidelijk onderscheid te maken tussen de drie processen: commitment, exploration in depth en reconsideration of commitment.

Crocetti, Rubinin, Luyckx en Meeus (2007) stelden op basis van het Three-factor Model of Identity een studie op waarin ze identiteitsstadia ontwikkelden en valideerden. Ze veronderstelden dat de drie factoren leiden tot zowel de vier identiteitsstadia van Marcia als tot een potentieel vijfde. De vijf identiteitsstadia zijn in Tabel 1 weergegeven. Aan de vier bekende identiteitsstadia wordt een tweede moratorium-status toegevoegd: the *searching moratorium*. Het onderscheid tussen moratorium en searching moratorium is dat in het moratorium nog geen commitments gemaakt werden, in het searching moratorium worden commitments vanwege ontevredenheid verworpen en daarom worden nieuwe gezocht. De studie bevestigde de hypothese van de onderzoekers omdat na een profiel-analyse naar voren kwam dat er naast de vier identiteitsstadia van Marcia nog een vijfde bestaat. Voor de validatie van de vijf identiteitsstadia werden de profielen van elk stadium met elkaar vergeleken: De profielen verschillen van identiteitsstatus tot identiteitsstatus. Het profiel voor identity achievers ziet er bijvoorbeeld anders uit dan het profiel van personen in het moratorium. Het profiel van de identity achievers ziet er zo uit: het gezondste persoonlijkheidsprofiel (hoog: extraversie, vriendelijkheid, zorgvuldigheid, openheid voor ervaring), goede ouder-kind relatie en weinig psychosociale problemen. De bevinding dat elke identiteitsstatus een ander eigen profiel heeft zorgt voor de validatie van de vijf identiteitsstadia.

Tabel 1

vijf identiteitsstadia (Crocetti et. al, 2007)

	Commitment	Depth-Exploration	Reconsideration of commitment
Achievement	High	High	Low
Foreclosure	High/Medium	Low	Low
Moratorium	Low	Medium	High
Searching- Moratorium	High	High	High
Diffusion	Low	Low	Low

1.2. “Social Network Sites” in de sociale wetenschap

Sinds het begin van de 21ste eeuw is er een nieuwe omgeving waarin sociale interacties vooral met vrienden plaatsvinden: Social Network Sites (SNS). Het CBS (2011) geeft aan dat 91% van de Nederlanders tussen 16 en 25 jaren gebruik maakt van SNS. Het gebruik van sociale media neemt af met de leeftijd (25 – 55 jaren: 54%, 55 – 75 jaren: 30%). De meeste gebruikers vallen dus in het stadium waarin de identiteitsontwikkeling centraal staat. Ook in de sociale wetenschap wordt rekening gehouden met de opkomst van SNS. Er zijn een aantal studies uitgevoerd om de relatie tussen identiteitsontwikkeling en het gebruik van SNS te onderzoeken.

Pempek, Yermolayeva, Yevdokiya & Calvert (2009) onderzochten het gebruik van SNS onder studenten. Het doel van de studie was om de duur van het gebruik, de redenen voor gebruik, de interacties op SNS en de invloed van SNS gebruik op identiteitsontwikkeling en op de ontwikkeling van vriendschap in kaart te brengen. De studie heeft betrekking op Facebook. Daarvoor stelden Pempek et. al zes hypothesen op waarbij de vierde hypothese “Profile information, which is clearly intended for others to read, would be used to express identity” (Pempek et. Al, 2009, p. 229) voor mij relevant is. De studie werd afgenomen bij 92 studenten (gemiddelde leeftijd = 20.59, SD = 1.07). Daarvoor werden de proefpersonen gevraagd om over zeven dagen een dagboek over hun Facebook gebruik bij te houden. Hierbij werd vooral gelet op de duur van gebruik en de activiteiten op Facebook. Na het indienen van het dagboek moesten ze een survey invullen waarin ze 54 vragen moesten beantwoorden. Hierbij ging het weer om hun

activiteiten op Facebook, maar werd ook door middel van 16 items gevraagd in hoeverre de informatie op hun Facebook profiel helpt om hun identiteit uit te drukken. Gemiddeld besteden de studenten 30 minuten per dag op Facebook. Ze hielden zich bezig met het lezen en bekijken van profielen van anderen en het bekijken van foto's en van "news feeds". De respondenten gaven aan dat "expression of identity" geen reden was voor hun Facebook gebruik. Als er echter gevraagd werd, waarom ze bepaalde informatie opnamen, kwam naar voren dat vooral "media preferences" (favoriete boeken, muziek, filmen) en "the 'About Me' category" (zichzelf in één of twee zinnen beschrijven) wel een "expression of identity" is. Verder drukten ze hun identiteit uit door het aangeven van religieuze overtuiging, politieke voorkeur en werk, wat klassieke indicatoren voor hun ideologie zijn. Deze klassieke indicatoren werden minder vaak op de SNS gepubliceerd dan de "media preferences". De onderzoekers concludeerden dat Facebook een nieuw terrein is waarin adolescenten hun identiteit kunnen weergeven. Door het aangeven van persoonlijke informatie zoals favoriete boeken en films laten ze hun identiteit in een nieuwe omgeving zien.

De studie van Pempek et. al (2009) geeft aan dat men via Facebook zijn identiteit kan weergeven. Hier wordt echter niets gezegd over het tot stand komen van identiteit. Een studie waarin verband gelegd wordt tussen internet gebruik en identiteitsstadia werd opgezet door Matsuba (2006). Doel van deze studie was om de samenhang tussen internet gebruik, motivaties om online te gaan, online relaties, zelf en identiteit en verschil tussen landelijke en stedelijke omgeving te onderzoeken. Daarvoor stelde hij vier hypothesen op waarvan de derde hypothese "Internet use would be positively correlated with moratorium and self-concept confusion scores" (Matsuba, 2006, p. 277) voor mij van belang is. De studie werd onder 203 psychologiestudenten afgenomen (gemiddelde leeftijd= 20.5, SD= 4.1). 72% van de respondenten was vrouwelijk. De respondenten werden gevraagd om in een laboratorium een vragenlijst over de volgende onderwerpen in te vullen: Tijd die dagelijks online wordt besteden, pathological internet use (PIU), Internet Motivation Scale (IMS), hun internetactiviteiten ("ja"/"nee" vragen), Loneliness Scale (UCLA, 3de versie), "network of personal relationships" (NRI), Ego Identity Process Questionnaire (EIPQ), "self-concept clarity" (SCC) en "possible selves" (middels 5 punt Likert schaal). Uit de resultaten komt een negatieve correlatie tussen internet gebruik en "self concept clarity" (SCC) naar voren. Een hogere mate van internet gebruik pleit dus voor een hoge mate aan onduidelijkheid over wie je bent. Verder is "self concept clarity" negatief gecorreleerd met

“pathological internet use”. Proefpersonen met een onduidelijk zelfconcept hadden meer last van “pathological internet use” symptomen. “Pathological internet use” symptomen zijn overmatige tijdbesteding online en het opzoeken van vele verschillende websites. Moratorium en “pathological internet use” hebben een positief verband. Respondenten in het moratorium rapporteerden meer “pathological internet use” symptomen dan respondenten in foreclosure. Matsuba concludeerde dat internet een belangrijk hulpmiddel voor adolescenten is om verschillende rollen te proberen in hun inspanning om een volwassen identiteit te vinden. Zo besteedden adolescenten die nog geen keuzes hadden gemaakt (moratorium) betrekkelijk veel tijd online. Ze gebruiken het internet om te exploreren en keuzes te maken.

1.3. Doel van de studie en hypotheses

Doel van mijn studie is om een verbinding te maken tussen de twee bestaande studies van Pempek et. al (2009) en Matsuba (2006). Pempek et. al (2009) hebben geen aandacht besteed aan concrete identiteitsstadia en Matsuba (2006) keek naar de relatie tussen internet gebruik en identiteitsstadia volgens Marcia. Dit onderzoek is een brug tussen de bovengenoemde studies. Ik probeer Facebook gebruik te koppelen aan de identiteitsontwikkeling waarbij ik rekening houd met actuele ontwikkelingen in de theorie van Erikson. Mijn studie probeert de vraag te beantwoorden of er samenhang bestaat tussen SNS gebruik en het ontwikkelen van een identiteit. Omdat Facebook veel gebruikt wordt en als nieuwe sociale omgeving kan worden gezien, is het van belang om inzicht te krijgen in de relatie van Facebook met de identiteitsontwikkeling. Het zou kunnen dat Facebook gebruikt wordt om de eigen identiteit te ontwikkelen. Daarbij worden keuzes op basis van reacties van anderen gemaakt (Stern, 2004). Facebook wordt op dit moment meestal gebruikt met als primaire reden om in contact te blijven met vrienden en contact te leggen. Uit de studie van Pempek et. al (2009) kwam weliswaar naar voren dat de primaire reden om informatie te publiceren is om de eigen identiteit weer te geven. Als in mijn studie een relatie tussen SNS gebruik en identiteitsontwikkeling naar voren komt, dan blijkt dat Facebook een bijdrage aan de identiteitsontwikkeling zou kunnen leveren. Als dit zo is, dan kan het van belang zijn om aan de gebruikers bekend te maken dat er niet alleen maar sociale interacties op Facebook plaatsvinden, maar dat Facebook ook een platform is waarin de eigen identiteit ontwikkelt. Op deze manier kan het verantwoordelijkheidsbesef van de gebruikers worden versterkt.

In mijn studie staat de vraag centraal of er samenhang bestaat tussen SNS gebruik en identiteitsontwikkeling. Hierbij wordt vooral op verschillen tussen identiteitsstadia gelet. Op basis van bestaande studies veronderstel ik:

Hypothese 1: *De identiteitsontwikkeling neemt met de leeftijd toe.*

Uit de studie van Zuschlag en Whitbourne (1993) komt naar voren dat ouderejaarsstudenten hoger scoren dan jongerejaarsstudenten in ontwikkelingsstadium 5 (identity – role diffusion). Er wordt gekeken of ook mijn studie bewijs voor de resultaten van Zuschlag en Whitbourne levert.

Hypothese 2: *De identiteit van vrouwelijke studenten is verder ontwikkeld dan de identiteit van mannelijke studenten.*

Uit de studie van Zuschlag en Whitbourne (1993) komt naar voren dat vrouwelijke studenten hoger scoren dan mannelijke in het vijfde ontwikkelingsstadium (identity achievement – role diffusion). Mijn studie probeert hun resultaten te repliceren.

Hypothese 3: *Gebruikers in het moratorium of searching moratorium passen significant vaker hun pagina aan dan identity achieved of foreclosed gebruikers.*

Personen in het moratorium hebben nog geen keuzes gemaakt en personen in het “searching moratorium” zijn na het overwegen van hun keuzes op zoek naar nieuwe alternatieven. Het aanpassen van de pagina heeft als doel nieuwe informatie te publiceren. De gebruikers verwachten op de gepubliceerde informatie reacties van vrienden. Positieve reacties kunnen leiden tot keuzes, negatieve reacties tot het verwerpen. Gebruikers die identity achieved of foreclosed zijn hebben geen reacties meer nodig om keuzes te maken. Daarom passen ze hun pagina minder vaak aan.

Hypothese 4: *Gebruikers in het moratorium of searching moratorium voeren dezelfde activiteiten uit op Facebook als identity achieved of foreclosed gebruikers, maar gebruikers in het moratorium of searching moratorium voeren deze activiteiten frequenter uit dan identity achieved of foreclosed gebruikers.*

Op Facebook staat de sociale interactie centraal. Alle gebruikers voeren daarom dezelfde activiteiten uit, maar gebruikers in het moratorium of searching moratorium voeren deze

activiteiten vaker uit omdat ze nog meer feedback van anderen nodig hebben om hun identiteit te ontwikkelen.

Hypothese 5: Gebruikers die in het moratorium zitten besteden meer tijd op Facebook dan gebruikers in de andere vier identiteitsstadia.

Matsuba (2006) vond in zijn studie dat personen in het moratorium meer tijd op internet besteden dan personen in de andere drie identiteitsstadia van Marcia. In mijn studie wordt nog rekening gehouden met actuele ontwikkelingen in de theorie van Erikson, waardoor er in totaal vijf identiteitsstadia met elkaar worden vergeleken.

Hypothese 6: Gebruikers in het moratorium of searching moratorium publiceren informatie om andere redenen dan identity achieved of foreclosed gebruikers.

Gebruikers in het moratorium/searching moratorium hebben nog geen keuzes gemaakt/kijken naar nieuwe alternatieven en willen aan de hand van feedback een eigen identiteit ontwikkelen, terwijl gebruikers die identity achieved of foreclosed zijn informatie publiceren om uit te drukken wie ze zijn.

2. Methoden

2.1. Respondenten

In totaal namen er 111 respondenten deel aan de studie. 26 reacties waren niet bruikbaar omdat deze geen enkele vragenlijst compleet invulden. Er werden 85 vragenlijsten over het SNS gebruik helemaal ingevuld. Daarvan waren 22 mannen en 63 vrouwen. De gemiddelde leeftijd was 21.6 (SD = 1.7, Max. = 26, Min = 18). 57 Duitsers en 28 Nederlanders namen deel. Daarvan studeerden 64 respondenten Psychologie, zes Communicatiewetenschappen, één Bedrijfskunde, twee European Studies, één Industrieel Ontwerpen, één Civiele Techniek, twee Onderwijskunde, twee Gezondheidswetenschappen, twee Bedrijfsinformatietechnologie, één Muziekwetenschappen, één Elektrotechniek, één zowel Onderwijskunde als Psychologie en één gaf geen uitkomst. Van de 85 respondenten vulden 67 ook de vragenlijst over identiteitsontwikkeling helemaal in waarvan 16 mannen en 51 vrouwen. De gemiddelde leeftijd was 22.0 (SD = 1.7, Max. = 26, Min. = 19). Er waren 20 Nederlanders en 47 Duitsers. Daarvan studeerden 53 respondenten Psychologie, twee European Studies, vier

Communicatiewetenschappen, twee Bedrijfsinformatie-technologie, één Industrieel Ontwerpen, één Civiele Techniek, twee Gezondheidswetenschappen, één Onderwijs-kunde en één zowel Psychologie als Onderwijskunde. De respondenten die alleen de vragenlijst over SNS gebruik invulden verschilden niet van de respondenten die de vragenlijst over SNS gebruik en identiteitsontwikkeling invulden. De verhouding mannen - vrouwen, Nederlanders - Duitsers en de gemiddelde leeftijd met standaardafwijking wijken namelijk bijna niet af.

2.2.Procedure

De deelnemers kregen via hun studentenmail een link naar de online-vragenlijsten toegestuurd, waarin ze gevraagd werden om aan de studie deel te nemen. De mails werden gestuurd naar studenten van een eerstejaars psychologievak, een tweedejaars psychologievak en twee derdejaars psychologievakken. Verder werd ook de link via Facebook naar vrienden gestuurd. De respondenten kregen de informatie dat er onderzoek gedaan werd naar Facebook gebruik. Vervolgens vulden ze via Thesistools de vragenlijsten in de volgende volgorde in: algemene gegevens (studie, leeftijd, geslacht, nationaliteit), Facebook gebruik, de Ego Identity Proces Questionnaire (EIPQ) en Utrecht-Management of Identity Commitment Scale (U-MICS). Om naar het volgende deel van de vragenlijsten te komen, moesten ze onderaan aan het scherm op het knopje “verder” drukken. De respondenten mochten altijd stoppen met het onderzoek. Aan het einde werden ze bedankt voor hun medewerking.

2.3.Meetinstrumenten

Aan het begin van de vragenlijst wordt naar demografische gegevens (geslacht, leeftijd, studie, nationaliteit) gevraagd. Dit wordt gedaan om het vertrouwen van de respondenten te krijgen en om niet direct te persoonlijke vragen te stellen. Hierop volgt de vragenlijst over Facebook gebruik. Om het Facebook gebruik van de respondenten in kaart te brengen werd een vragenlijst zelf ontwikkeld omdat er nog geen vragenlijst bestond voor onze doeleinden. Er zijn drie subschalen: de eerste gaat over wat voor informatie de respondent op Facebook geeft, de tweede gaat over zijn activiteiten op Facebook en de derde gaat over de redenen waarom bepaalde informatie wordt aangegeven. Vooraf aan de drie subschalen worden vragen gesteld over het aantal vrienden dat iemand op Facebook heeft, het aantal uren dat iemand op Facebook besteedt en hoe vaak iemand zich per dag inlogt op Facebook. Voor de eerste subschaal hebben

we Facebook geraadpleegd om te kijken welke informatie aangegeven kan worden. Op basis hiervan zijn ja-/nee-vragen ontwikkeld die navragen of bepaalde informatie op de SNS wordt aangegeven. Zo wordt een beeld verkregen over de hoeveelheid informatie die een respondent op Facebook geeft. De tweede en derde subschaal zijn gegenereerd op basis van het onderzoek van Pempek et. al (2009). Bij de tweede subschaal wordt gevraagd naar de frequentie van activiteiten. Hierbij moeten alle mogelijke activiteiten (bericht sturen, prikbordberichten schrijven, links posten, notaties posten etc.) op een vierpuntenschaal worden beoordeeld hoe vaak ze gedaan worden (vaak, soms, zelden, nooit). De somscore hierbij geeft aan hoe frequent iemand op Facebook actief is. Bij de derde subschaal gaat het om de redenen van het geven van informatie. De respondent wordt gevraagd om voor elk stuk informatie dat hij geeft een reden te kiezen. Daarbij kan men kiezen tussen de vier redenen, die ook Pempek et. al (2009) in hun onderzoek gebruikten. Dit zijn “om uit te drukken wie ik ben”, “omdat het voor anderen belangrijk is om te weten”, “omdat ik er een sterk oordeel over heb” en “omdat Facebook er ruimte voor heeft”. Deze worden aangevuld met de redenen “om feedback te krijgen” en “andere redenen”. De aanvulling “om feedback te verkrijgen” is nodig omdat Stern (2004) feedback van anderen van belang acht waarmee adolescenten keuzes maken. Het toevoegen van “andere redenen” wordt gebruikt omdat er nog redenen voor het publiceren kunnen bestaan die buiten de vijf genoemde redenen vallen. Als de respondent het bepaalde stuk informatie niet op Facebook aangeeft, bestaat de optie “ik geef erover geen informatie”. De ontwikkelde vragenlijst werd tijdens een pilotstudy getest. Hiervoor maakten wij gebruik van een steekproef van 45 studenten, waarvan 35 de vragenlijst helemaal invulden. De gemiddelde leeftijd was 21.9 (SD = 1.3, min. = 20, max. = 25). Er namen 24 vrouwen en 11 mannen deel. Via de pilotstudy werd de interne consistentie van de schalen getoetst en gekeken of er onduidelijkheden bij de formulering van de items waren. Alle schalen bleken intern consistent. De Cronbach's alfa voor elk schaal was hoger dan 0.8 (eerste schaal = 0.81, tweede schaal = 0.89), voor de hele test was de Cronbach's alfa 0.88. Op basis van de reacties van de respondenten werden twee items anders geformuleerd. Omdat de vragenlijst over SNS gebruik een zelfgemaakte vragenlijst is, wordt na de afname over nieuw een betrouwbaarheidsanalyse van de schalen uitgevoerd om naar de interne consistentie te kijken. Na de pilot-test bleek de vragenlijst ook bij de tweede afname intern zeer consistent te zijn. De Cronbach's alfa voor de schalen zijn respectievelijk 0.88 voor de hoeveelheid informatie en 0.89 voor de frequentie van Facebook gebruik.

Om de identiteitsprocessen te meten werd gebruik gemaakt van de Utrecht-Management of Identity Commitment Scale (U-MICS). Deze is gebaseerd op de oude Utrecht-Groningen Identity Development Scale (U-GIDS). Het is een 26-item vragenlijst met een Likert-scale (1 = helemaal mee oneens t./m. 5 = helemaal mee eens). De vragenlijst is gebaseerd op het Three-factor Model of Identity. Er zijn drie subschalen die telkens één van de drie identiteitsprocessen meten: tien items gaan over commitment, tien over in-depth exploration en zes over reconsideration of commitment. De items bevatten twee domeinen: inter-personele (beste vriend) en ideologische domein (opleiding). De vragenlijst is gevalideerd in een Nederlandse steekproef. De Cronbach's alfa voor de schalen was 0.89, 0.84 en 0.86. Crocetti, Schwartz, Fermani en Meeus (2010) geven aan dat de U-MICS in Nederland een betrouwbaar en valide instrument is om identiteitsprocessen te bepalen. Ook bij mijn afname bleken de schalen intern consistent. De Cronbach's alfa was 0.89 voor de commitment schaal, 0.74 voor de in-depth exploration schaal en 0.80 voor de reconsideration of commitment schaal.

De Ego Identity Proces Questionnaire (EIPQ) werd afgenomen omdat een medestudent hetzelfde onderzoek uitvoerde. Zo hoefden de respondenten maar een keer de vragenlijst over SNS gebruik in te vullen. Dit zorgde voor tijdsbesparing en meer respondenten.

2.4. Analyses

Om de hypothesen te toetsen worden de volgende analyses toegepast: voor de eerste hypothese wordt een *één-factor variantie analyse* gebruikt met identiteitsstatus als factor en leeftijd als afhankelijke variabele. De tweede hypothese wordt getoetst door het toepassen van een χ^2 toets. De variabelen die naar samenhang onderzocht worden zijn identiteitsstatus en geslacht. Ook de derde hypothese wordt met behulp van een χ^2 toets getoetst: Hierbij gaat het om de relatie tussen identiteitsstatus en de frequentie van het aanpassen van het profiel met als categorieën nooit, zelden, soms en vaak. Voor het toetsen van de vierde hypothese zijn twee toetsen nodig: het eerste gedeelte, waarbij naar samenhang tussen identiteitsstatus en het al dan niet uitvoeren van activiteiten wordt gekeken, wordt getoetst met een χ^2 toets. Het tweede gedeelte, waarbij verondersteld wordt dat gebruikers in het moratorium en searching moratorium activiteiten frequenter uitvoeren, wordt getest met een *één-factor variantie analyse*. Identiteitsstatus wordt gebruikt als factor en de afhankelijke variabele is een somscore van de frequentie (1 = nooit, 2 = zelden, 3 = soms, 4 = vaak) van alle activiteiten. Daarnaast wordt

hypothese 5 geanalyseerd met een één-factor variantie analyse met identiteitsstatus als factor en uren die iemand op Facebook besteedt als afhankelijke variabele. Voor de laatste hypothese wordt een *twee-factor variantie analyse* gebruikt met identiteitsstatus als *tussen-persoon factor* en de frequentie van elk reden van zeven redenen als *binnen-persoon factor*. Hierbij wordt op het interactie-effect gelet omdat verondersteld wordt dat gebruikers in het moratorium en searching moratorium informatie om andere redenen publiceren dan gebruikers in de andere drie identiteitsstadia. In verdere analyses wordt nagegaan of er verschillen in SNS gebruik bestaan qua geslacht en leeftijd. Voor geslachtsverschillen wordt een *t-toets* voor onafhankelijke steekproeven toegepast en voor leeftijdsverschillen een *correlatieanalyse*.

3. Resultaten

De resultaten worden in vijf paragrafen besproken. De eerste bevat de indeling in identiteitsstadia waarbij ook naar leeftijds- en geslachtsverschillen tussen identiteitsstadia wordt gekeken (zie hypotheses 1 en 2). In de tweede paragraaf wordt het SNS gebruik van de deelnemers beschreven. De derde paragraaf omvat de hypotheses die onderscheid tussen identiteitsstadia qua SNS gebruik veronderstellen. In de laatste twee paragrafen worden geslachts- en leeftijdsverschillen qua SNS gebruik beschreven.

3.1. Indeling in Identiteitsstadia

Om de respondenten in de identiteitsstadia onder te verdelen, werden ten eerste somscores op de drie schalen van de U-MICS berekend. Hiervan werd vervolgens de mediaan berekend. Aan de hand van de mediaan werd vastgesteld of iemand lager, hoger of precies op de mediaan scoorde. Een mediaan score komt overeen met de aanduiding *medium* die in Tabel 1 wordt gemaakt. Hoog scoren op commitment betekent dat al keuzes gemaakt zijn. Personen die hoog op in-depth exploration scoren waren op zoek naar alternatieve waarden anders dan die van de ouders of vrienden. Iemand die hoog op reconsideration of commitment scoort heeft bestaande keuzes geëvalueerd en zoekt naar andere alternatieven. Door combinatie van de drie scores werd de identiteitsstatus van elke respondent opgespoord. Iemand die bijvoorbeeld hoog op commitment, hoog op in-depth exploration en laag op reconsideration of commitment wordt omschreven als *identity achieved* (zie Tabel 1). Op basis van de ingevulde vragenlijsten over de drie identiteitsprocessen werden de respondenten in zes groepen onderverdeeld: zestien waren

identity achieved, zes waren foreclosed, acht zaten in searching moratorium, achttien in moratorium, tien in role diffusion en negen konden niet in een identiteitsstatus ingedeeld worden. Personen die niet ingedeeld konden worden, pasten niet in het identiteitsprofiel zoals Tabel 1 het weergeeft: ze scoorden hoog op exploration, laag op in-depth exploration en hoog op reconsideration of commitment. Vervolgens wordt niet meer dieper op personen ingegaan die niet ingedeeld konden worden. De beschrijving van elke groep is in Tabel 2 weergegeven.

Hypothese 1 stelt dat de identiteitsontwikkeling met de leeftijd toeneemt. Hiervoor werd geen bewijs gevonden. De identiteitsstadia verschillen niet significant qua leeftijd, $F(5, 61) = 2.117$, $p = 0.075$. De overschrijdingskans geeft wel een trend aan dat er een verschil zou kunnen zijn. Tabel 2 geeft aan dat personen in het foreclosure ouder zouden kunnen zijn. Omdat de overschrijdingskans groter is dan 0.05 wordt de hypothese verworpen.

In de tweede hypothese wordt verondersteld dat de identiteit van mannen minder ontwikkeld is dan die van de vrouwen. Er komt naar voren dat er geen significant samenhang bestaat tussen geslacht en identiteitsstadium, $\chi^2(5) = 10.50$, $p = 0.062$. De kleine overschrijdingskans geeft een trend aan. Uit tabel 2 blijkt dat vrouwen minder vaak role diffused zijn, maar vaker foreclosed of in het searching moratorium.

Tabel 2

Indeling in identiteitsstadia

Identiteitsstatus	M (leeftijd)	SD (leeftijd)	Mannen in %	Vrouwen in %	%
Identity achievement	22.06	1.18	18.8	25.5	23.9
Foreclosure	23.33	2.50	0	11.8	9.0
Searching Moratorium	20.75	0.87	0	15.7	11.9
Moratorium	21.94	1.77	25.0	27.5	26.9
Diffusion	21.60	1.51	31.3	9.8	14.9
Geen	22.44	1.67	25.0	9.8	13.4
Alle	21.97	1.65	100	100	100

3.2.SNS Gebruik

Tabel 3 geeft een overzicht over het SNS gebruik van de respondenten. Gemiddeld besteden de deelnemers 11.2 uren op Facebook, hebben 249.7 vrienden en publiceren 9.7 stukken informatie op hun profielen. 67 van 85 respondenten loggen zich zelfs meerdere keren per dag op Facebook in. De gemiddelde score van frequentie van activiteiten ligt tussen 2 en 3 ($M = 2.5$, $SD = 0.5$), waarbij een 2 zelden en een 3 soms betekent. Ze voeren dus zelden tot soms activiteiten op Facebook uit. Er wordt een positieve relatie gevonden tussen hoeveelheid gepubliceerde informatie ($M = 9.7$, $SD = 5.5$) en frequentie van activiteiten ($M = 2.5$, $SD = 0.5$). Iemand die meer informatie op Facebook publiceert blijkt ook frequenter *actief* te zijn, $r = 0.4$, $p < 0.0005$. Actief betekent in dit geval dat iemand activiteiten op Facebook uitvoert zoals berichten sturen.

Ook wordt er naar gekeken welke redenen de gebruikers aangaven om informatie te publiceren. De *multivariate analyse van repeated measures* geeft hier aan dat er verschil bestaat hoe vaak bepaalde redenen worden aangegeven. Hierbij wordt de frequentie van elk reden als binnen-persoon factor gebruikt. De *Wilk's Lambda* toets geeft een toetsgrootte $F(6, 61) = 774.4$ en een overschrijdingskans $p < 0.0005$. Uit de 95% simultane betrouwbaarheidsintervallen met de Bonferroni methode komt naar voren dat de redenen "ik geef hierover geen informatie" het vaakst wordt gekozen, gevolgd door "om uit te drukken wie ik ben". De redenen die het minst worden gekozen zijn "omdat ik er een sterk oordeel over heb" en "om feedback (reacties en likes) te krijgen". Hoe vaak een bepaalde reden wordt aangegeven wordt ook in Tabel 3 weergegeven.

Daarnaast wordt naar de samenhang gekeken tussen identiteitsprocessen en aantal uren op Facebook, identiteitsprocessen en aantal vrienden, identiteitsprocessen en hoeveelheid gepubliceerde informatie, identiteitsprocessen en frequentie van activiteiten en identiteitsprocessen en redenen om informatie te publiceren. Hiervoor worden de ruwe scores op de subschalen van de U-MICS gebruikt. Uit een correlatieanalyse blijkt nauwelijks samenhang te bestaan tussen identiteitsprocessen en de bovengenoemde variabelen. De overschrijdingskansen zijn meestal groter dan 0.30. Wat uit Tabel 3 naar voren komt is dat er een positieve samenhang bestaat tussen commitment en de reden "omdat Facebook er ruimte voor heeft" voor het publiceren van informatie, $r = 0.24$, $p = 0.05$, en tussen reconsideration of commitment en de reden "om feedback (reacties en likes) te krijgen" voor het publiceren van informatie, $r = 0.42$, p

< 0.0005. Respondenten die hoger op reconsideration of commitment scoren geven vaker de reden “om feedback (reacties en likes) te krijgen” voor het publiceren van informatie. Hoogscorers op commitment geven vaker de reden “omdat Facebook er ruimte voor heeft” aan.

Tabel 3

SNS-Gebruik van deelnemers gecorreleerd met identiteitsprocessen

	M	SD	r (Commitment)	r (in-depth exploration)	r (Reconsideration of Commitment)
Uren per week	11.1	14.6	0.87	0.20	-0.04
Aantal vrienden	249.7	132.7	0.08	-0.06	-0.01
Hoeveelheid informatie	9.7	5.6	-0.02	0.02	0.06
Frequentie van activiteiten	2.5	0.5	0.19	0.23	-0.05
Reden 1	5.7	5.3	-0.10	-0.02	0.13
Reden 2	1.2	1.1	-0.03	-0.08	-0.03
Reden 3	0.3	1.1	-0.13	-0.15	-0.06
Reden 4	3.0	4.8	0.24*	0.16	-0.05
Reden 5	0.2	0.5	-0.18	-0.11	0.42**
Reden 6	0.8	1.7	-0.13	-0.18	-0.04
Reden 7	14.9	6.4	-0.03	-0.00	-0.08

Reden 1 = “om uit te drukken wie ik ben”

Reden 2 = “omdat het voor anderen belangrijk is om te weten”

Reden 3 = “omdat ik er een sterk oordeel over heb”

Reden 4 = “omdat Facebook er ruimte voor heeft”

Reden 5 = “om feedback (reacties en likes) te krijgen.”

Reden 6 = “andere redenen”

Reden 7 = “ik geef erover geen informatie (n.v.t.)”

* significant op 0.05 significantieniveau (tweezijdig)

** significant op 0.01 significantieniveau (tweezijdig)

3.3. Verschillen tussen identiteitsstadia qua SNS gebruik

Hypothesen 3 t./m. 6 stellen dat er verschil bestaat tussen identiteitsstadia wat SNS gebruik betreft. De derde hypothese zegt dat gebruikers in het moratorium en searching moratorium vaker hun profiel aanpassen dan gebruikers in de andere vier identiteitsstadia. Voor deze hypothese wordt geen statistisch bewijs gevonden. Er bestaat een trend dat er een samenhang bestaat tussen identiteitsstadium en de frequentie van het aanpassen van het profiel, $\chi^2(15) = 24.7$, $p = 0.054$. De trend wordt weergegeven in Tabel 4 en geeft aan dat foreclosed gebruikers vaker hun pagina aanpassen dan respondenten in de andere vier identiteitsstadia. Vooral respondenten in searching moratorium en diffusion passen hun pagina zelden tot nooit aan. Dit staat in tegenspraak tot de hypothese. Deze moet dus worden verworpen.

Tabel 4

Samenhang tussen identiteitsstadium en de frequentie van het aanpassen van het profiel

Identiteitsstatus	Hoe vaak pas je je Facebook pagina aan?			
	vaak	soms	zelden	nooit
Identity achievement	0%	31.3%	62.5%	6.2%
Foreclosure	16.7%	33.3%	16.7%	33.3%
Searching Moratorium	0%	12.5%	87.5%	0%
Moratorium	0%	27.8%	66.7%	5.5%
Diffusion	0%	10.0%	80.0%	10.0%

Hypothese 4 stelt dat de identiteitsstadia niet verschillen qua activiteiten, maar wel qua frequentie van de activiteiten: Gebruikers in het moratorium en searching moratorium voeren activiteiten frequenter uit. Uit de Chi-kwadraat toets, die de samenhang tussen identiteitsstatus en het al dan niet uitvoeren van activiteiten onderzoekt, komt naar voren dat er geen verschil bestaat tussen identiteitsstadia wat activiteiten betreft, $\chi^2(5) = 5.3$, $p = 0.39$. Het eerste gedeelte van de hypothese dat er geen verschillen qua activiteiten bestaan wordt bevestigd. Als naar de frequentie van activiteiten wordt gekeken, wordt een één-factor variantieanalyse toegepast. De één-factor variantieanalyse levert geen bewijs voor het gedeelte dat gebruikers in het moratorium en searching moratorium frequenter activiteiten uitvoeren, $F(5, 61) = 2.1$, $p = 0.08$. Er blijkt wel

een trend te bestaan. Volgens de trend (zie Tabel 5) zou het kunnen dat identity achiever frequenter actief zijn op Facebook. De trend komt echter niet overeen met wat de hypothese zegt.

Volgens de vijfde hypothese besteden gebruikers in het moratorium meer tijd op Facebook dan gebruikers in de andere vier identiteitsstadia. Op het oog (zie Tabel 5) lijkt het dat identity achievers meer uren op Facebook besteden. Dit verschil is echter niet significant, $F(5, 61) = 0.9, p = 0.52$. Voor de hypothese wordt dus geen bevestiging gevonden, ook omdat er een niet verwachte trend bestaat.

In hypothese 6 wordt vermoed dat er verschil bestaat tussen identiteitsstadia wat betreft de reden voor het publiceren van informatie: Gebruikers in het moratorium en in het searching moratorium publiceren informatie om andere redenen dan gebruikers in de andere vier identiteitsstadia. Hier wordt een twee-factor variantie analyse uitgevoerd met identiteitsstatus als tussen-personen factor en redenen voor publicatie als binnen-personen factor. De multivariate test met de Wilk's Lambda methode levert geen bewijs voor de interactie tussen identiteitsstatus en redenen voor publicatie, $F(30, 226) = 0.64, p = 0.93$. Er blijkt dus geen verschil te bestaan tussen identiteitsstadia wat betreft de redenen om informatie te publiceren.

Tabel 5

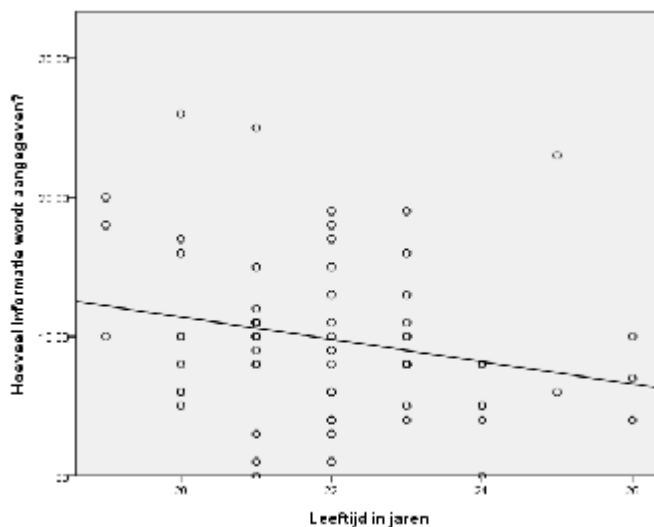
Verschillen tussen identiteitstadia qua SNS gebruik

	Identiteitsstatus					F
	Achievement	Foreclosure	Searching Moratorium	Moratorium	Diffusion	
Uren per week	17.6	9.7	9.1	9.7	9.7	0.85
Aantal vrienden	269.8	173.2	221.9	261.4	241.2	0.63
Frequentie van gebruik	2.8	2.4	2.4	2.4	2.5	2.09
Hoeveelheid gepubliceerde informatie	10.8	10.3	9.5	9.1	10.5	0.35
Reden 1	5.9	5.7	5.9	5.7	5.8	0.01
Reden 2	1.7	0.5	0.6	1.2	1.3	0.66
Reden 3	0.4	0.5	0.0	0.3	0.0	0.40
Reden 4	3.9	3.3	5.6	1.9	2.5	0.98
Reden 5	0.00	0.2	0.0	0.4	0.1	1.32
Reden 6	0.8	0.7	0.1	1.0	1.6	0.75
Reden 7	13.4	15.2	13.6	15.4	14.7	0.52

Reden 1 = “om uit te drukken wie ik ben”
 Reden 2 = “omdat het voor anderen belangrijk is om te weten”
 Reden 3 = “omdat ik er een sterk oordeel over heb”
 Reden 4 = “omdat Facebook er ruimte voor heeft”
 Reden 5 = “om feedback (reacties en likes) te krijgen.”
 Reden 6 = “andere redenen”
 Reden 7 = “ik geef erover geen informatie (n.v.t.)”

3.4. Leeftijdsverschillen in SNS gebruik

Daarnaast wordt ook gekeken of leeftijd en SNS gebruik samenhangen. Uit de correlatieanalyse komt naar voren dat er nauwelijks samenhang bestaat tussen leeftijd en uren die iemand per week op Facebook besteedt, leeftijd en aantal vrienden, leeftijd en frequentie van activiteiten en leeftijd en redenen voor het publiceren van informatie. De overschrijdingskansen zijn meestal groter dan 0.15. Er bestaat een negatieve samenhang tussen de leeftijd en hoeveelheid gepubliceerde informatie, $r = -0.24$, $p = 0.03$. In figuur 1 wordt de aard van samenhang verduidelijkt. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt de hoeveelheid gepubliceerde informatie af.

Figuur 1. Samenhang tussen leeftijd en hoeveelheid gepubliceerde informatie

3.5. Geslachtsverschillen in SNS gebruik

Bovendien wordt gekeken of er verschil tussen mannen en vrouwen bestaat qua SNS gebruik. Hiervoor wordt geen overtuigend bewijs gevonden. Tabel 6 geeft een overzicht van de verschillen tussen mannen en vrouwen wat SNS gebruik betreft. Over het algemeen worden geen verschillen tussen mannen en vrouwen gevonden betreffende het aantal uren op Facebook, het aantal vrienden, de frequentie van gebruik, de hoeveelheid informatie en de redenen om informatie te publiceren. De t-toetsen leveren overschrijdingskansen die meestal groter dan 0.20 zijn. In Tabel 6 valt wel op het oog op dat er verschillen zouden kunnen bestaan qua aantal uren

per week en aantal vrienden. Vrouwen besteden meer tijd op Facebook, $t(65) = 1.72$, $p = 0.09$, en hebben minder vrienden, $t(65) = 0.91$, $p = 0.37$. Deze verschillen zijn echter niet significant.

Tabel 6

Geslachtsverschillen qua Facebook gebruik

	Geslacht		t
	Man	Vrouw	
Uren per week	5.8	12.8	1.72
Aantal vrienden	276.1	241.4	0.91
Frequentie van gebruik	2.3	2.5	1.36
Hoeveelheid gepubliceerde informatie	10.2	9.6	0.39
Reden 1	6.1	5.6	0.34
Reden 2	1.6	1.1	1.07
Reden 3	0.4	0.2	0.79
Reden 4	1.9	3.4	1.08
Reden 5	0.1	0.2	0.79
Reden 6	1.4	0.7	1.44
Reden 7	14.6	14.9	0.21

Reden 1 = “om uit te drukken wie ik ben”

Reden 2 = “omdat het voor anderen belangrijk is om te weten”

Reden 3 = “omdat ik er een sterk oordeel over heb”

Reden 4 = “omdat Facebook er ruimte voor heeft”

Reden 5 = “om feedback (reacties en likes) te krijgen.”

Reden 6 = “andere redenen”

Reden 7 = “ik geef erover geen informatie (n.v.t.)”

4. Discussie

In mijn studie werd nagegaan of er samenhang bestaat tussen identiteitsontwikkeling en SNS gebruik. Doel van mijn studie was om inzicht te krijgen in de relatie tussen SNS gebruik en identiteitsontwikkeling. Verder werd ook naar leeftijds- en geslachtsverschillen gekeken wat SNS gebruik en identiteitsontwikkeling betreft. Voor de hypothesen over de samenhang tussen identiteitsstadia en SNS gebruik werd geen bewijs gevonden, maar wel onverwachte trends. Qua SNS gebruik bestonden leeftijds-, maar geen geslachtsverschillen. Wat de identiteitsontwikkeling betreft bestonden er geen significante verschillen qua leeftijd en geslacht, maar werden er wel trends gevonden.

Pempek et. al (2009) vonden in hun studie dat de inhoud op de SNS een “expression of identity” is. Zijn bevinding werd bevestigd. Ook de deelnemers aan mijn studie gaven informatie op Facebook aan met als primaire reden “om uit te drukken wie ik ben”. Er werd echter geen bewijs gevonden voor de relatie tussen de identiteitsontwikkeling en SNS gebruik. Op de paradox dat Facebook wel een weergave van identiteit, maar niet de identiteitsontwikkeling weerspiegelt wordt in de volgende alinea ingegaan.

Personen in diverse identiteitsstadia verschilden niet significant qua SNS gebruik. Er waren wel wat onverwachte trends: personen in het foreclosure pasten vaker hun SNS aan en identity achievers waren frequenter actief op Facebook. Dat er geen significante verschillen werden gevonden kan verschillende redenen hebben. Ten eerste kan het met de steekproef te maken hebben. De steekproef bestond uit een zeer homogene groep: Er waren veel psychologiestudenten en vrouwen in de steekproef en de spreiding van de leeftijd was klein. De steekproef was klein zodat de subgroepen te klein waren (6 in foreclosure, 8 in searching moratorium) om überhaupt verschillen te kunnen vinden. Ten tweede was het instrument dat identiteitsontwikkeling meet op een ander domein gericht dan Facebook. De U-MICS was gericht op de domeinen van relatie en opleiding. Informatie die op Facebook wordt gepubliceerd is volgens Pempek et. al (2009) meer op media preferenties (favoriete boeken, films, muziek) gericht. Ten derde stellen Crocetti, Rubini, Luycks, en Meeus (2007), Luyckx, Goossens, en Soenens (2006), Meeus, Van de Schoot, Keijsers Schwartz, en Branje (2010) en Crocetti, Rubini, en Meeus (2008) dat de identiteitsontwikkeling een iteratief proces is die steeds weer doorlopen wordt. Er vindt geen ontwikkeling met een vast eindpunt plaats. Dit zou een verklaring kunnen bieden voor het feit dat er geen verschil bestaat tussen de respondenten, omdat iedereen steeds

bezig is met het ontwikkelen van zijn identiteit. Ook de onverwachte trends zouden daardoor verklaard kunnen worden. Personen, die foreclosed of identity achieved zijn – hun keuzes dus al gemaakt hebben - zijn nog steeds bezig met het ontwikkelen van hun identiteit en Facebook zou hier als hulpmiddel kunnen dienen.

Uit een studie van Matsuba (2006) kwamen wel verschillen tussen identiteitsstadia op het gebied van internet gebruik naar voren. Internet gebruikers die in het moratorium zitten besteden significant meer tijd op internet dan gebruikers in de andere identiteitsstadia. Hiervoor kon ik geen bevestiging vinden. Ook in de steekproef van Matsuba waren alleen maar psychologiestudenten, die in het merendeel vrouwelijk waren. De steekproef van Matsuba en mij lijken daarom sterk op elkaar. Het verschil in bevindingen zou verklaard kunnen worden door de herkomst van de respondenten. Matsuba voerde zijn studie in de Verenigde Staten uit. Daarnaast is zijn studie nu al zes jaren oud en vooral in de internetwereld vinden binnen deze tijdsruimte veel veranderingen plaats. Zo had Facebook 2006 maar twaalf miljoen gebruikers (Facebook, 2012). Verder gebruikte Matsuba met de EIPQ een ander meetinstrument voor de identiteitsontwikkeling. Weliswaar voerde een medestudent hetzelfde onderzoek uit met als vragenlijst de EIPQ en ook zij vond geen significante samenhang tussen identiteitsontwikkeling en SNS gebruik. Haar studie geeft wel een trend aan dat gebruikers in het moratorium meer uren op Facebook besteden. Het meetinstrument zou daarom een verklaring kunnen bieden. Verder zou het kunnen dat deelnemers in het moratorium hun tijd meer op andere internetsites besteden dan op Facebook.

Ook worden geen geslachts- en leeftijdsverschillen gevonden wat SNS gebruik betreft. Het blijkt dus dat iedereen, onafhankelijk van leeftijd en geslacht, Facebook op dezelfde manier gebruikt. Het enige verschil wat gevonden wordt is dat naarmate de leeftijd toeneemt de hoeveelheid gepubliceerde informatie afneemt. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de psychosociale ontwikkeling met de leeftijd toeneemt (Zuschlag & Whitbourne, 1993). Zo kunnen jongere deelnemers de gepubliceerde informatie als hulpmiddel voor hun ontwikkeling gebruiken.

Daarnaast probeerde ik de resultaten van Zuschlag en Whitbourne (1993) te repliceren. Ik vond echter geen significante leeftijds- en geslachtsverschillen wat de identiteitsontwikkeling betreft. Er waren wel trends die in overeenstemming waren met de resultaten van Zuschlag en Whitbourne. Zo bleek dat respectievelijk minder vrouwen in lagere identiteitsstadia (role

diffusion, searching moratorium) zaten dan mannen en deelnemers waren ouder in het foreclosure dan in de andere vier identiteitsstadia. Dat de trends niet significant waren, kan te maken hebben met de grootte van de steekproef die niet al te groot was. Daardoor waren sommige subgroepen zo klein dat pas grote verschillen tussen de subgroepen op zouden vallen.

Dat er geen verschillen tussen identiteitsstadia op het gebied van SNS gebruik werden gevonden heeft ook te maken met beperkingen van mijn studie. Ten eerste was de steekproef niet goed gekozen. De steekproef bestond uit een redelijk homogene groep: Er waren veel meer vrouwen dan mannen in de steekproef, psychologiestudenten waren oververtegenwoordigd en de spreiding qua leeftijd was klein. Ook namen alleen maar studenten deel. Daarnaast was de steekproef te klein waardoor het moeilijk wordt om significante verschillen te vinden omdat bij kleine steekproeven pas grote verschillen opvallen. Dat er bijna alleen psychologiestudenten deel namen heeft te maken met beperkingen in de sampling. Respondenten werden bereikt via het versturen van mails. Er werden alleen maar mails naar deelnemers van psychologievakken gestuurd. Dit kan de volgende keer beter door het sturen van mails naar deelnemers van vakken anders dan psychologie. Ook zou men kunnen proberen om middelbare scholen te benaderen om ook nog jongere respondenten te vinden. Daardoor wordt de spreiding qua leeftijd groter. Door de oververtegenwoordiging van psychologiestudenten en vrouwen is de externe validiteit van mijn onderzoek laag. De resultaten zijn alleen maar te generaliseren naar psychologiestudenten. De externe validiteit kan verhoogd worden door de sampling procedure te verbeteren zoals het boven al aangegeven is. Ten tweede betreffen de beperkingen de vragenlijst. Het duurde lang om deze in te vullen waardoor veel respondenten stopten. Zo vulden van 111 respondenten alleen maar 67 de vragenlijst compleet in. Door de opmerkingen van de respondenten aan het einde van de vragenlijst werd duidelijk dat ze vooral het invullen van de vragenlijsten over identiteitsontwikkeling saai vonden. Commentaren hierop waren dat heel vaak hetzelfde wordt gevraagd. Het invullen van de vragenlijst duurde bijna een half uur. Om de uitval te verminderen zou men de respondenten een vergoeding kunnen bieden als ze de vragenlijst compleet invullen. Zo bestaat aan de Universiteit Twente de mogelijkheid om eerste- en tweedejaars psychologiestudenten via “onderzoekspunten” te vergoeden waarvan ze in het eerste en tweede jaar in totaal 15 moeten halen om de studie af te ronden. Door het verbeteren van de sampling procedure en het verminderen van uitval zal de steekproef groter en representatiever worden waardoor de conclusies bewijskrachtiger zullen.

In de toekomst blijkt het zinvol om de invloed van SNS op de ontwikkeling van jongvolwassenen verder te onderzoeken. Jongvolwassenen besteden veel tijd op SNS en publiceren informatie om hun identiteit uit te drukken. SNS zijn een platform waarin vele sociale interacties plaatsvinden die weer essentieel zijn voor de ontwikkeling van jongvolwassenen (McAdams, 2008). Het lijkt daarom interessant om de invloed van SNS op de jongvolwassen ontwikkeling nog verder te onderzoeken. Dit kan ook op andere manieren, bijvoorbeeld kwalitatieve methoden. Kwalitatieve methoden bieden de mogelijkheid om een dieper begrip voor het SNS gebruik te ontwikkelen en zijn beter geschikt om de stem van de respondenten te laten horen (Baarda, De Goede, & Teunissen, 2009). Zo kan het dat ook nog andere redenen voor het publiceren van informatie uit kwalitatieve methoden naar voren komen. Om verschillen tussen identiteitsstadia qua SNS gebruik te vinden lijkt het in de toekomst zinvol om kwalitatieve en kwantitatieve methoden met elkaar te combineren. Zo kan bijvoorbeeld via een vragenlijst de mate van identiteitsontwikkeling vastgesteld worden en via kwalitatieve methoden zoals een interview kan de SNS gebruik in kaart gebracht worden.

Samenvattend kan er gezegd worden dat mijn studie de hypothesen niet kon bevestigen maar toch bruikbare informatie repliceerde en opleverde. Zo kwam naar voren dat redelijk veel tijd op SNS wordt besteed en dat informatie met als primaire reden “om uit te drukken wie ik ben” gepubliceerd wordt. Voor de praktijk blijkt het van belang om in de toekomst de invloed van SNS op de ontwikkeling van gebruikers in kaart te brengen. Dat mijn studie nog geen significante resultaten kon opleveren heeft te maken met de boven besproken beperkingen.

Referenties

Cambridge (2012), op 10 mei 2012 geraadpleegd op

<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/identity?q=identity>

CBS (2011). Nederlandse jongeren zeer actief op sociale netwerken. Op 15 maart 2012

geraadpleegd op <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/the-mas/vrije-tijdcultuur/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3296-wm.htm>

Facebook (2012), op 23 mei 2012 geraadpleegd op

<http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsAreaId=22>

Van Dale (2011). Op 10 mei 2012 geraadpleegd op

<http://pro.vandale.nl/vandale/zoekservice/?type=pro>

Baarda, D.B., de Goede, M. P. M., & Teunissen, J. (2009), Basisboek Kwalitatief onderzoek, Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, *Stenfert Kroese, tweede druk*, p. 7.

Crocetti, E., Rubini, M., & Meeus, W. (2008), Capturing the dynamics of identity formation in various ethnic groups: Development and validation of a three-dimensional model, *Journal of Adolescence*, 31, 207-222.

Crocetti, E., Schwartz, S. J., Fermani, A., & Meeus, W. (2010), The Utrecht Management of Identity Commitment Scale (U-MICS) Italian Validation and Cross-National Comparison, *European Journal of Psychological Assessment*, 26, 172-186.

Erikson, E. H. (1956), The Problem of Ego Identity, *Journal of the American psychoanalytic Association*, 4, 56-121.

Erikson, E. H. (1968). Identity: Youth and crisis. New York: Norton.

Fearon, J., D. (1999), What is Identity (as we now use the word)?, *Stanford University*, November 1999.

Luyckx, K., Goossens, L., & Soenens, B. (2006), A Developmental Contextual Perspective on Identity Construction in Emerging Adulthood: Change Dynamics in Commitment Formation and Commitment Evaluation, *Developmental Psychology*, 2006, 42, 366-380.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 551-558.

- Matsuba, M. K. (2006), Searching for Self and Relationship Online, *CyberPsychology & Behavior*, 3, 275-284.
- McAdams, D. P. (2008). The Person: An Introduction to the Science of Personality Psychology. *Wiley*, 355-360.
- Meeus, W., (2001). A three-dimensional measure of identity: The Utrecht-Management of Identity Commitments Scale (U-MICS). Unpublished Manuscript, *Research Centre Adolescent Development, Utrecht University, The Netherlands*.
- Meeus, W., Van de Schoot, R, Keijsers, L., Schwartz, S., J., & Branje, S. (2010), On the Progression and Stability of Adolescent Identity Formation: A Five-Wave Longitudinal Study in Early-to-middle and Middle-to-late Adolescence, in press: *Child Development*.
- Pempek, T.A., Yermolayeva, Yevdokiya, A. & Calvert, S.L. (2009) College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30, 227-238.
- Stern, S. R. (2004). Expressions of identity online: Prominent features and gender differences in adolescents' World Wide Web home pages. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 48(2), 218-243.
- Walaskay, M., Whitbourne, S. K., and Nehrke, M. F. (1983-84). Construction and validation of an ego-integrity status interview. *Int. J. Aging Human Develop.* 18, 61-72.
- Zuschlag, M., K., & Whitbourne, S. K. (1993). Psychosocial Development in Three Generations of College Students. *Journal of Youth and Adolescence*, 1994, 23, 567-577.